

"תגידי, זה אמנות?"

תערוכה לרגל 100 שנה לתנועת הדאדא במוזיאון ינקו דאדא בעין הוד

12 אוצרים מתחומים שונים כמו עודד קוטלר, יובל מסקין, דן חמיצר, אירנה גורדון, יצחק גבר, הגר בריל ועוד 30 אמנים בנושאים דאדאיסטיים שונים כמו רוני סומק, גלעד כהנא, אמן הרחוב Dede, חוני המעגל ועוד

ארוע פתיחה בו יופיעו גלעד כהנא במופע "חתירה אל ההווה", חוני המעגל ואמני פרפורמנס בקטעים מתוך אופרת הרוק "הדיבוק" וחלוקת מסכות ע"י האמנית הגר ניסימוב

לרעתם את רוח אותו עיקרון דאדאיסטי בנושאים שונים. בארוע הפתיחה יופיע האמן גלעד כהנא במופע "חתירה אל ההווה" שבו הוא חוקר בעזרת מוזיקה אקלקטית ואלתורים את הבלתי ניתן לחקירה תוך שהוא סובב בין הקהל. חוני המעגל ואמני הפרפורמנס אלונה שמואלי, פרנקלין טברס, איירין תגור, רונה שפילר. מיכל גרוב ועוד יופיעו בקטעים מתוך אופרת הרוק, נטולת הרסן "הדיבוק". כמו כן, יתקיים מיצג בו ישוחח האמן יואב טריפון מקבוצת תו עם "הגולם" אותו יצרו במיוחד לתערוכה זו.

הופעה בעלת מוטיבים פולחניים פגאניים שמן הכאוס צפה ועולה יצירה הרמונית ומונומנטלית של קיטש ומוות. כמו כן תחלק האמנית הגר ניסימוב מסכות לקהל שיוזמן לחבוש אותן כל זמן הפתיחה.

גיא קרדן

ב-5 בפברואר 1916 נפתח בסמטת שפיגלגסה 1 בציריך, שווייץ, קברט ספרותי בשם קברט וולטר. היוזם היה המשורר והוגה הדעות הגרמני הוגו באל, שאליו הצטרפו אמי הנינגס, הנס ארפ, ריכרד הילונבק, טריסטן צארה ומרסל ינקו. ויחד ייסדו תנועת אמנים עולמית ששינתה את פני האמנות המודרנית.

המופעים בקברט, שלוו לרוב בהתגרות בוטה בקהל, היו קריאת התיגר של הדאדאיסטים על ערכי התרבות המערבית, למרד כנגדם ולרמיסתם, בצלה של המלחמה הגדולה המשתוללת באירופה. הם יצאו באומץ וביסודיות לקעקע את יסודות האסתטיקה המסורתית של הציור והפיסול, את הלוגיקה של השפה והספרות, ואת המרקם הקלסי של המוסיקה. קברט וולטר פעל רק שישה חודשים, אולם הזרעים שנזרעו בו פרחו במרכזים רבים בעולם, והם ניכרים באמנות במשך מאה השנים שחלפו.

התערוכה במוזיאון עוסקת בנושאים דאדאיסטיים: קולאז', אסמ בלאז', פוטומונטאז', פרפורמנס, אבסורד, מקריות, מחאה חברתית, פוליטית ואנטי מלחמתית, ערעור על הסדר הקיים, טיפוגרפיה, שירה, רדי מייד ועוד.

בנושא קולאז' ואסמבלאז' בחרה האוצרת ניצן אבירי-שובל את האמנים: ענבל הופמן היוצרת עבודה המורכבת ממאות פריטים לחלל המדרגות ופיר המעלית, גלעד כהנא המציג מבחר קולאז'ים ובהם דימויים אלימים, נחמה לבנדל מציגה פסלי ספרים, רות נעם מציגה אוזן אדירה ובתוכה וידיאו המציג קולאז', הגר ניסימוב המציגה עבודת וידיאו עם מסכות, גיא קריידן בעבודה "ערבים או רעבים" משתעשע באותיות הכותרת "מעריב", ואבינועם שטרנהיים שמציג כתובת גדולה עשויה עצמות בעל חיים והאומרת: Fuck off.

בנושא פוטומונטאז', בחרה האוצרת אירנה גורדון את האמן ניר דבוראי המקים חלל סגור שבו העבודה "לקראת אחרי אורבניזם" מוצבת על התקרה והצפייה בה היא באמצעות מראות המונחות על הרצפה.

בנושא פרפורמנס, בחר האוצר יובל מסקין את האמן חוני המעגל. חוני מציג בעבודתו: "קורבן התפתחות שנבלמה" את קברו הוא עוד בחייו, ומסביבו מקוננות המספרות על האיש ופועלו.

בנושא ביטול צורות קיימות, בחר האוצר עודד קוטלר את חברי קבוצת תו. בהתאם להמלצתו הוזמנה הקבוצה לייצור "גולם" במיוחד לתערוכה. הגולם שלהם לא ינק את שורשיו מהמיסטיקה היהודית, וההיבט הרוחני תורגם למובייל גדול ממדים התלוי מתקרת המוזיאון. בחלל הפיר הבין מפלסי, ומורכב מסדרת חפצים ופרטי לבוש היוצרים יחד מין דמות ספק אנושית ספק מכנית הנמצאת בתנועה מתמדת. וידאו המוקרן בצמוד לעבודה מתעד את שלבי יצירתו ופס קול שבו משוחח יואב טריפון, אחד מחברי הקבוצה, עם

הגולם בנושא אבסורד, בחרה האוצרת רעיה זומר-טל את האמנים: אדר גולדפרב המציג מכונת תיפוף ללא מגע יד אדם, נועה לשם-גרדוס המציגה טלפון ציבורי המרכל על האמנית, פבל צנבאט ואיגור קופלונוביץ שפזרו קנווסים ריקים המשמיעים קולות שמתייחסים ליצירות אמנות ידועות, תמר שפר המציגה וידיאו המורכב מחלקי גופות ואבנר שר המציג עבודה התלויה במהופך על התקרה.

בנושא מקריות, בחרה האוצרת אביטל כץ את האמנים: כרמית ויצמן המציגה עבודות אינטאיטיביות אותם יצרה באופן לא מודע, איגור קופלונוביץ שמשחזר את מפת ציריך מתוך מרצפת שבורה, ובנדטה פדונה, שיצרה עבודה מיוחדת אותה ציירה ישירות על קירות חלל התצוגה.

בנושא מחאה פוליטית אנטי מלחמתית, בחר האוצר יצחק גבר את האמנים: נטלי וקסברג-כהן המציגה את הוידאו המטריד הידוע שלה בו היא מבקשת להפוך לאם שכולה, איריס חבר הבונה עיר עליונה ותחתונה מתוך ה"בור" במוזיאון ושוני ריבנאי המציב טילים מעוטרים בעיטורים מהעולם הביתי, החמים, המעוצב עבור בורגנות מתפנקת התלויים מהתקרה באמצע תצוגת הקבע.

בנושא ערעור על הסדר הקיים, בחרה האוצרת הגר בריל את האמן Dede, שהוא אמן רחוב המציב את העבודה: "סדר-אי סדר" בנרים ופסלים הזורמים מהמפלס העליון במוזיאון אל התחתון.

בנושא כתב ושירה לטריסטית, בחרה האוצרת רינה גנוסוב את האמנים: אברהם אילת המציג עבודות כתב שמקורות בארגזי פרי, ניצן מיניץ היוצרת גם היא עבודה מאותיות חתוכות היוצרות שירה, ורוני סומק המציג שירים ויזואליים.

בנושא רדי מייד, בחרה האוצרת ורה פלפול במסגרת הפרק המוקדש לרדי-מייד להפוך את חנות המוזיאון למעין מפעל לייצור מוזיאונים תחת שרביטם של קרן כץ ודן אלון במיצב ומיצב מתפתח "דנקו-יאדא". עוד משתתפים: אריה ברקוביץ, ליסה גרוס, שחר טוכנר, דבורה מורג, דורון פולק, איתי רון גלבע.

בנושא מחאה חברתית, יערוך האוצר דן חמיצר "הפגנה אמנותית" תחת הכותרת: "עגל הזהב על מגש של כסף - החלום ושברו": זהו מיזם הפגנתי ששותפים לו 100 יוצרים שחיים ופועלים בעין הוד. האירוע שיתקיים בחג הפסח מושתת על העצמה חד פעמית של טקס עגל הזהב השנתי שהפך למסורת חגיגית ארוכת שנים בעין הוד סביב בנייתם ושריפתם של העגל והמגש. מגש הכסף ועגל הזהב ממחישים יותר מכל את מצבה הקיומי של החברה הישראלית: הראשון מייצג את כל החזון והמעש הטוב והנכון שבנה את החברה והמדינה הישראלית ומולו זה שמייצג את כל תחלואי החברה שמאיימים לפרק ולרסק את הישגי המפעל הציוני-יהודי-ישראלי לדרותיו.

רוני סומק

גלעד כהנא